

BÖLÜM 16

GÖZ DEFİKTLERİ VE PROTEZLERİ

Şebnem Begüm TÜRKER¹
Rifat GÖZNELİ²

GİRİŞ

Göz protezleri oküler ve orbital protezler olmak üzere iki kısımda incelenir. Oküler protezler; sadece göz küresinin kaybedildiği ve göz kapakları gibi çevre dokuların sağlam olduğu defektlere (evisceration) uygulanan protezlerdir. göz küresi ile birlikte orbital kaviteyi de içeren ve çevre yüz dokularının rezeksiyonu sonucu (enucleation) meydana gelen defektlere uygulanan protezlere ise orbital protez denir¹.

Oküler Protezler

Göz küresinin çeşitli nedenler sonucu kaybedildiği durumlarda tasarlanan göz küresi konjonktiva içine yerleştirilir.

Konjonktiva göz kapaklarının arka yüzeylerini ve gözün dış ortam ile temas halindeki kısımlarını örten mukoz bir membrandır. Üst ve alt kapak serbest kenarlarından başlayan konjonktiva kapakların arka yüzeylerini örttükten sonra katlantı yaparak göz küresini sarmaya başlar. Limbusda sonlanır. Üç bölüm halinde incelenebilir: kapak konjonktivası, forniks, bulber konjonktiva.

Palpebral konjonktiva: Göz kapaklarının altındaki kısımdır, alttaki tarsal plakların arkasına sıkıca yapışıktır. Konjonktival forniksle devam eder.

Konjonktiva Forniksleri: Altta ve üstte göz kapakları ile göz küresi arasındaki cep şeklindeki boşluğa denir. Levator palpebra ve rektus kaslarının fasyasına gevşek bir şekilde bağlıdır, bu sayede göz hareketleri ile uyum içerisinde hareket eder. Göz yaşı bezinin kanalları üst lateral fornikse açılır. Medialde forniks yoktur burada plika semilunaris ve karünkül olarak adlandırılan yapılar vardır. Plika semilunaris kapak aralığının iç kısmında bulunan bir konjonktiva kıvrımıdır. Goblet hücreleri bakımından zengindir. Lakrimal karünkül, birkaç ince renksiz tüy ve yağ bezleri içeren modifiye olmuş epitelden oluşur.

¹ Prof. Dr. Marmara Üniversitesi, Dış Hekimliği Fakültesi, Protetik Dış Tedavisi AD,
begum.turker@marmara.edu.tr

² Doç. Dr. Marmara Üniversitesi, Dış Hekimliği Fakültesi, Protetik Dış Tedavisi AD,
rifat.gozneli@marmara.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Taylor TD. Clinical Maxillofacial Prosthetics. Illinois: Quintessence Publishing Co. Inc.; 2000, p:233 -244, 292-294.
2. Çeçen S. Alt Göz Kapağı Konjonktiva Defektlerinin Rekonstrüksiyonunda Ciltaltı Derin Fasyanın Tavşan Modelinde Kullanımı. T.C Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi (Danışman: Prof. Dr. Selçuk Akın). Bursa, 2019
3. Keskin H, Özdemir T. Çene-Yüz Protezleri. İstanbul, 1995,161-176.
4. Çöttert HS, Yılmaz M. Bone and skin-supported stereolithographic surgical guides for cranio-facial implant placement. J Maxillofac Oral Surg 2016;15(1):76-81.
5. Ciocca L, Maremonti P, Bianchi B, Scotti R. Maxillofacial rehabilitation after rhinectomy using two different treatment options: clinical reports. J Oral Rehabil 2007; 34:311-5.
6. Ciocca L, Scotti R. Oculo-facial rehabilitation after facial cancer removal:Uptated CAD/CAM procedures. A pilot study. Prosthet Orthot Int 2014;38(6):505-9.
7. McKinstry RE, Fundamentals of Facial Prosthetics. 1st ed. Arlington: ABI Professional Publications; 1995.
8. Subramaniam SS, Breik O, Cadd B, Peart D, Wiesenfeld D, Heggie A, Gibbons SD, Nastri a. Long-term outcomes of craniofacial implants for the restoration of facial defects. Int J Oral Maxillofac Surg 2018;47:773-82.
9. Wondergem M, Lieben G, Bouman S, van den Brekel MWM, Lohuis PJF. Patient's satisfaction with facial prostheses. Br J Oral Maxillofac Surg 2016;54:394-9.
10. Nemli SK, Aydın C, Yılmaz H, Baal BT, Arici YK. Quality of life of patients with implant-retained maxillofacial prostheses: A Prospective and Retrospective Study. J Prosthet Dent 2013;109:44-52.
11. Türksayar AAD, Sağlam SA, Bulut AC. Retention systems used in maxillofacial prostheses: a review. Niger J Clin Pract 2019;22:1629-34.
12. Atay A. Overview of Maxillofacial Prosthetics. New York: Nova Science Publishers; 2013.
13. Goh BT, Teoh KH. Orbital implant placement using a computer-aided design and manufacturing (CAD/CAM) stereolithographic surgical template protocol. Int J Oral Maxillofac Surg 2015;44:642-48
14. Yoshioka F, Ozaawaaa S, Okazaki S, Tanaka Y. Fabrication of an orbital prosthesis using a non-contact three-dimensional digitizer and rapid-prototyping system. J Prosthodont 2010;19:598-600.
15. Runte C, Dirksen D, Deleré H, Thomas C, Runte B, Meyer U, von Bally G, Bollmann F. Optical data acquisition for computer-assisted design of facial prostheses. Int J Prosthodont 2002;15:129-132.
16. Mueller AA, Paysan P, Schumacher R, Zeilhofer HF, Berg-Boerner BI, Maurer J, Vetter T, Schkommodau E, Juergens P, Schwenzer-Zimmerer K. Missing facial parts computed by a morphable model and transferred directly to a polyamide laser-sintered prosthesis: an innovation study. Br J Oral Maxillofac Surg 2011;49:e67-e71.